

Öjenäsbäcken

Länsstyrelsen Värmland /010-224 70 00 / varmland@lansstyrelsen.se / HARO 108/Öjenäsbäcken/ Arvika kommun.

Biotopvårdad sträcka i Öjenäsbäcken

PROJEKTOMRÅDE

Naturreseptet och Natura 2000-området Öjenäsbäcken är ett 2,3 km långt vattendrag som ligger mellan Arvika och Åmotfors i Arvika kommun. Öjenäsbäcken rinner genom en relativt brant sluttande skogsklädd dalgång från Gretjärnet i norr och mynnar i Nysockensjön i söder. På denna sträcka faller vattnet ca 40 meter. Avrinningsområdet är 20,7 km² vid Gretjärnets utlopp. Avrinningsområdet domineras av skogsmark och har en sjöandel på ca 8 %. Medelvattenföringen i Öjenäsbäcken är ca 250 liter per sekund. Vattendraget uppvisar god pH-status och försurningskänsliga bottenfaunaarter påträffas i vattendraget.

Sedan 1990-talet har Öjenäsbäcken ingått i Länsstyrelsens regionala miljöövervakning där vattenkemi, bottenfauna, fiskfauna och flodpärlmussla övervakas kontinuerligt. Förutom flodpärlmussla och stationär samt vandrande öring, finns det även ett rikt bottenfaunasamhälle med försurningskänsliga arter. Totalt har ca 100 olika arter av bottenlevande insekter och småkryp återfunnits i bäcken. Dessutom har bäcknejonöga, lake, abborre, gädda och mört påträffats i Öjenäsbäcken, nedströms Gretjärn. Flodkräftan som har funnits i bäcken, har inte observerats sedan 2009. Sedan miljöövervakningen i Öjenäsbäcken påbörjades på 1990-talet har tätheterna av öring dominerats av årsungar. Ett riktvärde för denna typ av vattendrag är minst 18 årsungar av strömstationär öring per 100 m². Medelvärdet i bäcken har dock inte understigit 40 individer/100 m² under hela 2000-talet.

Under 1910-talet blev Öjenäsbäcken allmän flottled och för att underlätta för timrets framfart rensade man bäcken på block och större sten samt kanaliserade och stängde av sidofårar. Dessa åtgärder ledde till att Öjenäsbäckens förmåga att hushålla med vatten blev begränsad och har därför varit känslig för låga flöden. Flottningen upphörde under 1960-talet och flottleden avlystes 1993. Sedan dess har det genomförts flera och omfattande åtgärder i bäcken för att återställa den till ett mer naturligt tillstånd. Återställningen har inneburit att tidigare uppschaktat material i form av block, sten och grus har återförts till rensade och rätade vattendragssträckor, att artificiella mindre vandringshinder har åtgärdats, att stängda sidofårar öppnats upp

samt att våtmarker återställts. Dessutom har en mycket stor mängd död ved tillförts vattendraget, en åtgärd och faktor som framförallt är positiv för öringen i form av mer skydd och mer föda, men indirekt även gynnar flodpärlmusslan. Åtgärderna har haft en övergripande målsättning att förbättra förutsättningarna för framförallt flodpärlmussla och öring men som generellt gynnar mångfalden av strömlevande fauna och flora. Åtgärderna har dessutom bidragit till att Öjenäsbäcken har förbättrat sin vattenhushållande förmåga. Sommaren 2019 revs den gamla flottningsdammen vid Gretjärns utlopp och en seminaturlig svagt v-formad tröskel anlades vid utloppet. Konnektiviteten är därmed återställd.

ORSAK TILL ÅTGÄRDER

En bank av sediment från avrinningsområdet har under många år byggts upp vid utloppet av Öjenäsbäcken i Nysockensjön. Banken är idag att betrakta som ett vandringshinder som sannolikt innebär att uppvandringen av öring från Nysockensjön påverkas negativt.

VAD VILL VI FÖRBÄTTRA

Projektets syfte är att förbättra/återställa uppvandringens möjlighet för fisk från Nysockensjön till Öjenäsbäcken och vidare uppströms.

PLANERADES ÅTGÄRDER OCH AKTIVITETER

Vi avser genomföra:

- Maskinellt gräva bort sedimentbanken vid utloppet i Nysockensjön och vid behov transportera bort massorna

PLANERAD UPPFÖLJNING

Åtgärderna kommer följas upp av pågående miljöövervakning och i form av elfisken.

I SAMVERKAN MED

Projektet sker i samverkan med Arvika kommun, Nysockensjön FVOF samt By- och Borgviksälvens vattenråd.

LÄNKAR

Länk till Naturreservatet Öjenäsbäcken

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.4771ab7716298ed82ba98c36/1526067945687/Beslut-Ojenasbacken.pdf>

Länk till "Bevarandeplan för Natura 2000 – området SE0610162 Öjenäsbäcken"

https://www.lansstyrelsen.se/download/18.51ad571b16cfb87a40317c5/1567682479918/%C3%96jen%C3%A4sb%C3%A4cken_SE0610162_Bevarandeplan.pdf